MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
DAVID SCICLUNA

Seduta tas-27 ta' Ottubru, 2006

Citazzjoni Numru. 852/1994/1

George Spiteri ghan-nom u in rapprezentanza tas-socjeta` kummercjali Spiteri Tiles Ltd.

v.

Peter Paul Testaferrata Moroni Viani

Il-Qorti,

Rat ic-citazzjoni pprezentata fid-9 ta' Gunju 1994 li permezz taghha l-attur nomine wara li ppremetta:

Illi l-attur forna lill-konvenut materjal konsistenti f'irham u madum;

Illi inoltre din il-fornitura l-attur nomine rrenda servizzi, konsistenti fi tqeghid ta' parti ta' dan il-materjal u dan dejjem a beneficcju tal-konvenut;

Illi din il-fornitura flimkien mas-servizzi ta' tqeghid, jammontaw ghas-somma ta' tlett elef sitt mija u tlieta u ghoxrin lira Maltija u wiehed u hamsin centezmu u zewg millezmi (Lm3,623.51,2) liema soma allura llum hija dovuta mill-konvenut lill-attur nomine;

Illi dan l-ammont huwa cert, likwidu u dovut;

Illi l-konvenut nomine nterpellat biex ihallas baqa' inadempjenti fil-hlas;

Talab ghalhekk li din il-Qorti:

1. Taqta' u tiddeciedi l-kawza bid-dispensa tas-smiegh ai termini tal-artikoli 169-171 tal-Kodici tal-Organizzazzjoni u Procedura Civili;

2. Tikkundanna lill-konvneut ihallas lill-attur nomine s-somma ta' Lm3,623.51,2 bl-imghaxijiet skond il-ligi u cioe` minn meta din is-somma kienet dovuta kummercjalment.

Bl-ispejjez inkluzi dawk ta' l-ittra ufficjali datata 5 ta' Mejju 1994 u bil-konvenut ingunt ghas-subizzjoni;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut fejn qal:

1. Illi preliminarjament it-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-attur nomine stante li minkejja l-hlas in akkont mill-konvenut ta' elf lira (Lm1,000), ix-xoghol ta' tqeghid ta' irham u madum li l-attur obbliga ruhu li jaghmel baqa' inkomplet sallum; dan l-istess xoghol ta' tqeghid ma sarx skond is-sengha u l-arti; u parti mill-irham u mill-madum giet iddanneggata mill-attur nomine waqt it-tqeghid taghha;

2. Illi subordinatament u minghajr rpegudizzju ghas-suespost l-ammont pretiz mill-attur nominee mhuwiex

dovut mill-konvenut peress li ma jirriflettix il-prezz stipulate u lanqas jirrifletti l-kwantita`/kejl ezatti tal-materjal fornut;

3. Illi fl-ammont pretiz minnu l-attur nomine qed jinkludi interessi b'rata li tmur oltre dik permessa mil-ligi u li ghalhekk hija invalida kwantu ghall-eccess taghha;

4. Illi fi kwalunkwe kaz l-ammont pretiz mill-attur nomine huwa esagerat u l-imghaxijiet ma jistghux jibdew jiddekorru hlief jekk ix-xoghol ta' tqeghid ta' irham u madum jigi kompletat mill-attur nomine kif miftiehem; il-materjal iddanneggat mill-istess attur nomine jigi sostitwit u x-xoghol ta' tqeghid isir mill-gdid kull fejn ma sarx skond is-sengha u l-arti;

5. Salvi eccezzjonijiet ohra;

Rat id-dikjarazzjonijiet guramentati tal-kontendenti u l-listi tax-xhieda taghhom;

Rat id-digriet ta' l-20 ta' Gunju 1994 li permzz tieghu gie nominat l-A.I.C. Anthony Bailey bhala espert tekniku biex ifittex u jirrelata dwar il-fondatezza tad-domandi attrici, wara li jiehu konjizzjoni ta' l-eccezzjonijiet, u jaghmel l-osservazzjonijiet kollha li ghandhom x'jaqsmu mal-kaz;

Rat id-digriet tat-12 ta' Mejju 1997 li permezz tieghu ghall-imsemmi perit tekniku gie sostitwit l-A.I.C. Alan Saliba;

Rat ir-relazzjoni debitament mahlufa fl-14 ta' Frar 2000;

Rat in-nota tas-socjeta` attrici pprezentata fit-18 ta' Frar 2000 li permezz taghha talbet in-nomina ta' periti addizzjonali;

Rat id-digriet tad-29 ta' Frar 2000 li permezz tieghu gew nominati bhala periti addizzjonali l-A.I.C. Albert Fenech, l-A.I.C. Valerio Schembri u l-A.I.C. Joseph Ellul Vincenti;

Semghet ix-xiehda ta' l-A.I.C. Alan Saliba in eskussjoni;

Rat id-digriet tal-31 ta' Ottubru 2000 li permezz tieghu, fuq talba ta' l-A.I.C. Joseph Ellul Vincenti, gie sostitwit ghalih l-A.I.C. Albert Borg Costanzi;

Rat id-digriet tat-8 ta' Mejju 2001 li permezz tieghu, wara li Dottor Thomas Abela ghall-attur nomine ddikjara li l-attur nomine qieghed jirrinunzja ghat-talba tieghu ghan-nomina ta' periti addizzjonali, gie revokat *contrario imperio* d-digriet tad-29 ta' Frar 2000 li permezz tieghu gew nominati l-periti addizzjonali;

Rat in-nota ta’ osservazzjonijiet tal-konvenut tal-25 ta’ Marzu 2002;

Rat id-digriet tas-17 ta’ Gunju 2005 li permezz tieghu giet sospiza l-prolazzjoni tas-sentenza sabiex il-partijiet jesebixxu kopja tal-verbal jew verbali tas-seduta jew seduti mizmuma mill-A.I.C. Anthony Bailey;
Rat in-nota ta’ l-attur nomine tal-25 ta’ Jannar 2006 fejn informa lil din il-Qorti li kienet “qed issir ricerka attivament mill-partijiet biex jigi rintraccat il-verbal ghand il-Perit Bailey Anthony”;

Rat illi l-partijiet baqghu ma pprezentaw l-ebda verbal;

Rat l-atti l-ohra kollha tal-kawza u d-dokumenti esibiti;

Ikkunsidrat:

L-attur nominee qieghed jippretendi minghand il-konvenut hlas tas-somma ta’ Lm3,623.51,2 ghal fornitura ta’ rham u madum u tqeghid ta’ parti mill-imsemmi materjal. Il-konvenut jghid illi t-tqeghid baqa’ inkomplet, li ma sarx skond is-engha u l-arti u li parti mill-irham u madum imqieghed gie danneggjat waqt it-tqeghid.

Il-konvenut xehed illi kien mar ghand l-attur il-fabbrika tieghu ma’ certu Louis Gauci rigward tqeghid ta’ rham. L-attur kien iccitalu l-prezzijiet permezz ta’ fax datat l-4 ta’ Frar 1993 (Dok. GS3). It-travertin biss kien minghajr tqeghid peress illi kien se jqeghdulu l-imsemmi Louis Gauci. Qal li l-attur stess qallu li kien ser jipprovdilu lil xi

hadd biex iqieghdlu t-tarag tar-ragg bil-perlatin ghax, skond hu, Louis Gauci ma kienx kompetenti iqieghdu. Meta gew biex ipoggu t-travertin, l-attur kien qabbad lil Louis Gauci fuq xoghol ta' haddiehor u pprovdielu layer iehor li thallas mill-konvenut meta l-attur qallu biex ihallsu. It-travertin kollu ta' barra qieghduh Joseph Farrugia u certu Spiteri Sacco filwqt li Louis Gauci ghamel xi sollijiet ta' l-irham perlatin fuq gewwa u hallsu l-attur. Il-konvenut qal li kien kellem lill-attur diversi drabi waqt ix-xoghlijiet fuq problemi li kienu jinqalghu fuq il-post u l-attur dejjem iweghdu li ser jirranga x-xoghol. Gew irrangati xi lmenti li kellu b'mod hazin.

Fix-xiehda tieghu tal-25 ta' Gunju 1997 quddiem il-perit tekniku l-A.I.C. Alan Saliba, l-attur nomine qal li n-nies li qieghdu l-madum hallashom hu, li n-nies li qieghdu l-irham fuq gewwa, minbarra r-ragg, thallsu mill-konvenut hlief ghal certu Duminku Debono li ghamel dan it-tarag tar-ragg u hallsu hu. In-nies li thallsu mill-konvenut kienu Godwin Spiteri Sacco u Joseph Farrugia.

Mario Seychell xehed illi hu kien intbaghat mill-attur iqieghed il-madum fil-villa tal-konvenut. Ma kienx impjegat ma' l-attur izda kien itih ix-xoghol. Thallas mill-attur, ghalkemm baqa' xi bilanc ta' Lm150.

Joseph Farrugia xehed illi l-attur kien qabbdu sabiex iqieghed l-irham fil-villa tal-konvenut. Thallas mill-konvenut.

Duminku Debono xehed illi kien hadem ghand il-konvenut wara li tqabbad mill-attur u thallas mill-attur.

Fir-relazzjoni tieghu l-perit tekniku jelenka bosta difetti kemm fix-xoghol li sar kif ukoll fil-materjal. Pero` jghid illi, kwantu ghat-tqeghid tat-travertin, il-layers huma resposnabbli u mhux l-attur ghax il-layers gew irrikkmandati mill-attur u thallsu mill-konvenut. Din il-Qorti ma taqbilx peress illi Joseph Farrugia kien car meta xehed u qal li tqabbad mill-attur. Il-fatt li thallas direttament minghand il-konvenut huwa fattur sekondarju. Galadarba dan Joseph Farrugia "tqabbad" mill-attur, ma jistax l-attur

issa jippretendi li, minhabba xoghol difettuz li dan seta' ghamel, allura jista' jezimi ruhu mir-responsabbilta`.

Id-difetti osservati mill-perit tekniku li jehtiegu xoghol rimedjali huma s-segwenti:

1. Hames skaluni fit-tarag li jaghti ghall-bejt b'hames skaluni li jaqilbu bil-kontra (para. E.1).

2. Bicca rhama fl-iskirting li hija maqsuma u li trid tinbidel (para. F.2).

3. Madum li jehtieg tindif tal-halib sabiex jerga' jigi mhalleb u qlugh u twahhil mill-gdid ta' madum fejn il-lejn tal-halib hija hoxna hafna (para. G.1).

4. Madum xpakkat li jrid jinqala' u jitqieghed madum gdid ta' l-istess ghamla u kulur minfloku (para. G.2).

5. Xoghol sabiex tigi eliminata il-problema ta' nuqqas ta' qlib tajjeb (para. G.3).

Dan kollu apparti xi rham li fih ftit pedati li jtaptpu u li l-perit tekniku dehrlu li mhux vijabbli li jinqala' u ghalhekk illikwida kumpens favur il-konvenut ta' Lm23.40.

Issa, kif pacifikament akkolt f'bosta sentenzi, jekk jirrizulta li x-xoghol ma jkunx kompletat u sewwa, l-appaltatur ma jkollux dritt ghall-ebda parti mill-hlas jekk id-difetti rizultanti jaffettwaw il-kwazi generalita` tax-xoghol intrapriz mill-attur (ara per ezempju **Carmelo Mallia vs Ivan John Fonk**, Appell Civili, 24 ta' Jannar 1975) u l-konvenut ikollu dritt, f'sitwazzjoni simili, jopponi l-*exceptio non rite adempleti contractus* ghad-domanda li ssirlu ghall-hlas (ara per ezempju **Francis Spiteri noe vs Emmanuele Cassar**, Appell Civili, 14 ta' Marzu 1975).

Fil-kaz odjern, il-perit tekniku ndika li d-difetti hawn fuq imsemmija kienu rizultat ta' nuqqas ta' sengha u arti u huma difetti li jidhru li huma, salv forsi ghal dak indikat fin-numru 2, sostanzjali. Ghalhekk l-attur nomine ma jistax jippretendi hlas tas-somma kif likwidata mill-perit tekniku

qabel ma jirrimedja d-difetti suelenkati skond kif deskritt fir-relazzjoni peritali sabiex b'hekk jikkompleta x-xoghlijiet kollha skond is-sengha u l-arti.

Ghal dawn il-motivi:

Tiddikjara l-azzjoni intempestiva u konsegwentement tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri tat-talbiet attrici.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------